

**Vybrané skutkové podstaty trestných činů postihujících kybernetickou kriminalitu
v České republice zakotvené v trestním zákoníku**

§ 230

Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací

(1) Kdo překoná bezpečnostní opatření, a tím neoprávněně získá přístup k počítačovému systému nebo k jeho části, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Kdo získá přístup k počítačovému systému nebo k nosiči informací a

a) neoprávněně užije data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací,

b) data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací neoprávněně vymaže nebo jinak zničí, poškodí, změní, potlačí, sníží jejich kvalitu nebo je učiní neupotřebitelnými,

c) padělá nebo pozmění data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací tak, aby byla považována za pravá nebo podle nich bylo jednáno tak, jako by to byla data pravá, bez ohledu na to, zda jsou tato data přímo čitelná a srozumitelná, nebo

d) neoprávněně vloží data do počítačového systému nebo na nosič informací nebo učiní jiný zásah do programového nebo technického vybavení počítače nebo jiného technického zařízení pro zpracování dat,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou újmu nebo získat sobě nebo jinému neoprávněný prospěch, nebo

b) v úmyslu neoprávněně omezit funkčnost počítačového systému nebo jiného technického zařízení pro zpracování dat.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu,

c) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci,

d) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo

e) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti právnické nebo fyzické osoby, která je podnikatelem.

(5) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo

b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

§ 231

Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat

(1) Kdo v úmyslu spáchat trestný čin porušení tajemství dopravovaných zpráv podle § 182 odst. 1 písm. b), c) nebo trestný čin neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 1, 2 vyrobí, uvede do oběhu, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak zpřístupní, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává

a) zařízení nebo jeho součást, postup, nástroj nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu, vytvořený nebo přizpůsobený k neoprávněnému přístupu do sítě elektronických komunikací, k počítačovému systému nebo k jeho části, nebo

b) počítačové heslo, přístupový kód, data, postup nebo jakýkoli jiný podobný prostředek, pomocí něhož lze získat přístup k počítačovému systému nebo jeho části, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

§ 232

Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti

(1) Kdo z hrubé nedbalosti porušením povinnosti vyplývajících ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona nebo smluvně převzaté

a) data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací zničí, poškodí, pozmění nebo učiní neupotřebitelnými, nebo

b) učiní zásah do technického nebo programového vybavení počítače nebo jiného technického zařízení pro zpracování dat,

a tím způsobí na cizím majetku značnou škodu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

§ 182

Porušení tajemství dopravovaných zpráv

(1) Kdo úmyslně poruší tajemství

a) uzavřeného listu nebo jiné písemnosti při poskytování poštovní služby nebo přepravované jinou dopravní službou nebo dopravním zařízením,

b) datové, textové, hlasové, zvukové či obrazové zprávy posílané prostřednictvím sítě elektronických komunikací a přiřaditelné k identifikovanému účastníku nebo uživateli, který zprávu přijímá, nebo

c) neveřejného přenosu počítačových dat do počítačového systému, z něj nebo v jeho rámci, včetně elektromagnetického vyzařování z počítačového systému, přenášejícího taková počítačová data, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch

a) prozradí tajemství, o němž se dozvěděl z písemnosti, telegramu, telefonního hovoru nebo přenosu prostřednictvím sítě elektronických komunikací, který nebyl určen jemu, nebo

b) takového tajemství využije.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin ze zavrženíhodné pohnutky,

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo

d) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako úřední osoba,

- b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu, nebo
 - c) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.
- (5) Zaměstnanec provozovatele poštovních služeb, telekomunikační služby nebo počítačového systému anebo kdokoli jiný vykonávající komunikační činnosti, který
- a) spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2,
 - b) jinému úmyslně umožní spáchat takový čin, nebo
 - c) pozmění nebo potlačí písemnost obsaženou v poštovní zásilce nebo dopravovanou dopravním zařízením anebo zprávu podanou neveřejným přenosem počítačových dat, telefonicky, telegraficky nebo jiným podobným způsobem,
- bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.
- (6) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,
- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 5 škodu velkého rozsahu, nebo
 - b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

Dále k tomu srovnej

HRUŠÁKOVÁ, Milana. Vybrané majetkové trestné činy v novém trestním zákoníku ve srovnání s aktuální úpravou, se zaměřením na nedbalostní trestné činy. *Bulletin advokacie*. 2009, č. 10, str. 73 a násl.

„Postih počítačové kriminality v novém trestním zákoníku

Zcela nově je v trestním zákoníku upravena počítačová kriminalita⁴ v ustanoveních § 230 až § 232. Nová právní úprava by tak měla být v souladu s mezinárodními předpisy, zejména s Úmluvou o počítačové kriminalitě ze dne 23. 11. 2001, rámcovým rozhodnutím Rady ES o útocích proti informačním systémům 2005/222/SVV ze dne 24. 2. 2005 a s usnesením Rady ES ze dne 28. 1. 2002 o společném přístupu a konkrétních krocích v oblasti síťové a informační bezpečnosti. Původní jediné ustanovení § 257a „poškození a zneužití záznamu na nosiči informací“ bylo podstatně rozšířeno a aktualizováno, aby tak konečně mohlo být adekvátně reagováno na specifickou počítačovou kriminalitu.

Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230)

V novém ustanovení je postihováno jednání, kterým pachatel překoná bezpečnostní opatření, čímž zároveň získá neoprávněný přístup k počítačovému systému nebo k jeho části (odst. 1), nebo získaná data zneužije, zničí, padělá nebo pozmění nebo naopak do počítačového systému neoprávněně vloží (odst. 2). V odstavci druhém se již nevyžaduje překonání bezpečnostního opatření. V zákoně nikde není definováno bezpečnostní opatření, které je nutné překonat, můžeme za ně tedy považovat jak zařízení softwarové, tak hardwarové. Odstavce 3, 4 a 5 pak obsahují okolnosti, za kterých lze zpřísnit trestní postih za jednání uvedené v odst. 1 a 2.

Oproti původnímu ustanovení § 257a tr. zák. 1961 je v souladu s obecným přístupem uplatňovaným v tr. zák. 2009 k organizovanému zločinu zpřísněn postih pachatele, jenž se trestného činu podle § 230 tr. zák. 2009 dopustí jako člen organizované skupiny [odst. 4 písm. a)].

Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231)

Tato nová skutková podstata, stručně řečeno, umožňuje postihnout osoby, které v úmyslu spáchat trestný čin porušení tajemství dopravovaných zpráv podle § 182 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. 2009 nebo trestný čin neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 odst. 1, 2 tr. zák. 2009 vyrobí, dovezou, zpřístupní, opatří a jinak šíří a přechovávají zařízení to umožňující, nebo heslo či jiná data, díky kterým lze získat přístup k počítačovému systému nebo jeho části. Skutková podstata je velmi podrobně formulována, takže by měla zajistit postih všech forem neoprávněného jednání směřujícího k spáchání tohoto trestného činu. Dá se tak říci, že se jedná o formulaci přípravy k trestnému činu dle § 182 a 230 tr. zák. 2009.

Odstavce 2 a 3 pak obsahují okolnosti pro použití vyšší trestní sazby v podobě spáchání činu členem organizované skupiny, získání značného prospěchu nebo prospěchu velkého rozsahu, a to v obou případech, jak pro sebe, tak pro jiného.

Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232)

Nové ustanovení postihuje toho, kdo z hrubé nedbalosti porušením povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona nebo smluvně převzaté zničí, poškodí, pozmění nebo učiní neupotřebitelnými data uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací, nebo učiní zásah do technického nebo programového vybavení počítače nebo jiného technického zařízení pro zpracování dat a tím způsobí na cizím majetku značnou škodu. Za toto nedbalostní jednání mu hrozí trest odnětí svobody až na šest měsíců, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty. Ještě přísněji bude potrestán ten, kdo takovým jednáním způsobí škodu velkého rozsahu (trest odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty).

Právě nová právní úprava postihu nedbalostního jednání při práci s počítači, počítačovými systémy a nosiči informací vyvolala velkou diskusi⁵ ohledně možného postihu např. správců počítačové sítě, kteří v důsledku své nedbalosti způsobí značnou škodu. V tomto případě lze doufat, že nově vytvořený pojem hrubé nedbalosti bude vykládán a aplikován v souladu se záměrem zákonodárce a bude postihovat jen ty pachatele, kteří se nedbalostního jednání dopustí v důsledku nedodržení dostatečné míry náležité opatrnosti při zřejmé bezohlednosti k ochraně zájmů chráněných trestním zákonem, a nebude docházet k postihu „běžných lidských selhání“, ke kterým dojde i při zachování náležité opatrnosti.“